

TURİST YEREL HALK İLİŞKİLERİNE YÖNELİK LİTERATÜR İNCELEMESİ

Alperen TEKKELİ¹

Yüksek Lisans Öğrencisi- Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sevcan SOLUNOĞLU²

Öğretmen- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, Yiyecek İçecek Alanı,
Kırıkkale

Özet

Yerel halkın turistlere yönelik tutumları ilgili destinasyonun gelişmesine sosyo ekonomik katkılar sunabilmekte bunun yanı sıra kültürel erozyona da yol açabilmektedir. Bu noktada yerli halkın turist davranışlarına yönelik tutumlarının önemli olması kadar turistlerinde gittikleri destinasyonda yaşayan halkın yaşam tarzına gösterdiği özen etkilidir. Özellikle dini ve toplumsal normlara olan yaklaşım yerel halkın turistlere ve turizm olgusuna bakış açısını önemli derecede etkileyebilmektedir. Bu çalışmada literatürde yer alan tez, makale, kitap ve diğer ikincil kaynaklar döküman analizine tabi tutularak bulgular sistematik bir şekilde aktarılması amaçlanmıştır. Yapılan literatür taraması sonucunda yerel halkın turistlere tutumunu etkileyen önemli unsurların başında turistlerin yerel halkın dini ve toplumsal kurallarına karşı sergiledikleri yaklaşımlar olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Halk, Turist Davranışları, Kültür

LITERATURE REVIEW ON TOURIST LOCAL PUBLIC RELATIONS

Abstract

The attitudes of local people towards tourists can contribute to the development of the relevant destination in socio-economic way, as well as cause cultural erosion. At this point, the attention paid to the lifestyle of the people living in the destination they go to is as important as the attitude of the locals towards tourist behavior. Especially, the approach to religious and social norms can significantly affect the local people's perspective on tourists and tourism. In this study, it is aimed to transfer the findings systematically by subjecting thesis, article, book and other secondary sources in the literature to document analysis. As a result of the literature review, it is seen that the most important factors affecting the attitude of local people to tourists are the approaches of tourists against the religious and social rules of the local people.

Keywords: local people, tourist behavior, culture

1. GİRİŞ

Gelişen teknoloji ile birlikte insanların başka kültürleri tanıma isteği artmış ve turizm hareketlerine katılma oranıda bu yönde her geçen gün artmıştır. Turizm hareketleri, farklı kültürlerden gelen kişilerin gidecekleri yerlere kendi kültürlerini tanıtırak hedef destinasyon

¹ alperen.tekkeli@gmail.com ORCID: 0000-0003-3033-4776

² sevcansolunoglu@gmail.com ORCID: 0000-0001-6480-3337

kültürünü öğrenme olanağı sağlamaktadır. Turizm, farklı kültürlerin buluşup birbirlerine tanıma imkanı yakaladığı bir olanak sunmaktadır.³

Yeni kültürleri tanımak isteyen turist ile yerel halkın ilişkilerinden bahsederken, en küçük bir iletişim dahi ilişki oluşturmaktadır. Yerli halk ve turist toplulukları arasındaki ilişkilerin yoğunluğu buldukları ortamlara göre farklılık göstermektedir. Ancak, turist ile yerli halk arasında bir bağ veya ilişki kurulması için kesinlikle bir ortam gereklidir. Bu ortam ise yaşanan ilişkinin yapısını belirlemektedir.

Turistler gittikleri ortamlarda sezonluk personellerle geçici ilişkiler kurmakta, günlük rutinlerinin dışına çıkarak kontrolsüz harcama yapmakta ve bununla birlikte dil farklılığından dolayı iletişim zorlukları yaşamaktadır (Ceylan, 2015:48). Dolayısıyla, turist- yerel halk ilişkilerinin yoğun olması durumu, ilişkilerin biçimleri, büyüklükleri ve yönü üzerinde etki göstermektedir. Diğer yandan yerli halkın turizmden beklentilerinin karşılanması durumunda bu ilişki uzun soluklu ve karşılıklı kazanımlar sunmaktadır. Yerli halkın turistlere olan ilgisi turistlerin ilgili destinasyonu tekrar ziyaret etme niyetlerini arttırmaktadır. Böylece turistler hem tekrar ziyaret niyeti göstermekte hem de harcama oranlarının artması sonucu ilgili destinasyona gelir sağlamaktadır.⁴

Turist- yerel halkın karşılıklı ilişkileri sonucunda, yerel halkın hayat ve yaşam kalitesinde, iş gücü potansiyelinde, tutumlarında, davranış şekillerinde ve aile yaşantı ve ilişkilerinde önemli değişimler olabilmekte, bu ilişkiler sonucunda yaşanan değişimler gerçekleşme şekline ve ortama bağlı olarak görülebilmektedir.⁵ Bu çalışmada turist yerli halk ilişkisi çeşitli açılardan ele alınacak, ikincil kaynaklardan elde edilen bulgular irdelenerek literatüre katkı sunulması sağlacaktır. Bu amaçla ikincil verilere nitel araştırma yöntemlerinden biri olan döküman incelemesi uygulanacaktır.

1.1. Literatür Taraması

Çalışma kapsamında literatürde yer alan ulusal ve uluslararası çalışmalar incelenmiştir. Literatür taraması sonucunda turist-yerel halk ilişkileri ile ilgili olarak farklı ve çeşitli çalışmalar olduğu görülmüştür. Çalışma kapsamında ulusal ve uluslararası çalışmalar incelenmiştir.

Çetin (2009)'in gerçekleştirmiş olduğu çalışmada Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan yerel halkın turizmin sosyo- kültürel, ekonomik ve çevresel etkilerini algılayış biçimleri ve yerel halk ile turist ilişkilerinin bu çerçevede nasıl yaşandığını araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda Beypazarı ilçe merkezinde yaşayan yerel halkın turizmin sosyo- ekonomik getiresini olumlu olarak karşılarken doğal yaşam alanlarının bozulmasını ise olumsuz olarak karşılamaktadır.

³ B. Dönmez, A. Çakıcı, "Turist-Turist Etkileşimi: Yerli Turistlerin İngiliz Turistlere Bakış Açıları Üzerine Leşifsel Bir Araştırma."Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 37-61., s. 38

⁴ B. Rızaoğlu, Turizm Davranışı, Detay Yayıncılık Ankara 2012, s. 273

⁵ S. Ceylan, "Turizm Sektörüne Hizmet Veren Yöre Halkının İletişim Becerileri Ve Turistler Tarafından Algılanması: Pamukkale Destinasyonunda Karşılaştırmalı Bir Araştırma". Yayımlanmamış Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın 2015, s. 48

Tayfun (2002)'un gerçekleştirmiş olduğu çalışmada Nevşehir ilinin turistik (Ürgüp) ve turistik olmayan (Acıgöl) ilçe merkezlerinde yaşayan yerel halkın bölgeyi ziyaret eden turistlere yönelik inanç, kültür, tutum ve alışkanlıkları açısından yaşanan etkileşimleri incelenmiş ve yerel halkın turizme ve turiste bakış açısındaki değişimler tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda Ürgüp'te yaşayan yerel halkın yabancı dil bilgisinin Acıgöl'de yaşayan yerel halkın yabancı dil bilgisinden daha farklı ve ileride olduğu, turistik bölge olan Ürgüp'te yaşayan yerel halkın turizm konusunda Acıgöl'de yaşayan yerel halktan daha bilinçli olduğu ve bu etkilerin turistlerin destinasyon bölgesini olumlu yönde etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Lepp (2007)'in yürütmüş olduğu çalışmada Uganda'nın Bigodi köyündeki yerel halkın turizme yönelik tutumları araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda Bigodi köyünde yaşayan yerel halkın turizmi olumlu olarak karşıladığı belirtmiştir. Turizmin olumlu yönü olarak yerel halkın turistlerin destinasyon bölgesini ekonomik olarak kalkındırdığı ve turizm gelirlerinde artış olmasıdır. Bunun yanı sıra köylülerin ve kıyı kesimindeki çiftçilerin turistlerin hasatlarını yok edebileceği korkusu yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Tayfun ve Kılıçlar (2004)'ın yapmış oldukları çalışmada turistik (Alanya) ve turistik olmayan (Gazipaşa) ilçe merkezlerinde yaşayan yerel halkın dış kaynaklı turizmi nasıl algıladığı ve turiste bakış açıları incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda çalışmada turistik (Alanya) ve turistik olmayan (Gazipaşa) ilçe merkezlerinde yaşayan yerel halklar arasında bazı farklar tespit edilmiştir. Yerel halkın turistlerin geldikleri destinasyona yatırım yapmaları, istihdam imkanı sağlaması, çevre kirliliği, bölgedeki fiyatların artması ve gelenek ve göreneklerin bozulması konusunda önceliklerinin aynı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alaeddinoğlu (2007)'nin Van ilinde yürütümüş olduğu çalışmada yerel halkının sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda turizmi nasıl değerlendirdiği ve turistlere karşı bakış açıları araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda turizm planlaması yapılması ve yapılan planlamaya Van yerel halkının dahil edilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Van yerel halkının turizme, turiste bakış açısının son derece pozitif olduğu ve yapılacak olan birçok faaliyete yerel halk tarafından destek verileceği sonuçlarına ulaşılmıştır. Turizmin olumsuz etkisi olarak ise sadece yerel halkın fiyatlarda azda olsa yükselme olacağını olan inanç ön plana çıkmıştır.

1.2. Turist-Yerel Halk İlişkisinin Özellikleri

Günümüzde milyonlarca insan yaşadıkları yerden başka yerlere bir amaç doğrultusunda ayrılarak başka ülkelere veya bölgelere tatil yapmak için gitmektedir.⁶ Turizm hareketliliğine ilişkin 2019 yılı verileri incelendiğinde bir önceki yıla oranla yüzde dördlük bir artış göstererek dünya genelinde 1,5 milyar insan turizm faaliyetlerine katılmıştır. Bununla birlikte 2030 yılına kadar 1,8 milyar insanın turizm faaliyetlerine katılacağı öngörülmektedir (UNWTO, 2020). Ülkelerinden tatil amaçlı çıkıp başka ülkelere veya bölgelere giden turistlere, gittikleri

⁶ Ö. G. Demirbulat, "Turizmin Sosyal Ve Kültürel Etkilerinin Turist Rehberleri Tarafından Algılanması Üzerine Bir Araştırma: Trabzon İli Örneği." Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) Yıl: 2012, 53-75, s. 56

bölgedeki yerel halkın doğrudan ya da dolaylı olarak hizmet sunmaları kaçınılmaz bir durumdur.⁷ Dolayısıyla yerel halk oturdukları mekanlarda turistleri karşılayan hareketsiz toplumlardır. Bu durumdan dolayı turist ve yerel halk arasında değişik biçimde ilişkiler oluşmaktadır.⁸

Turist ile yerel halk ilişkisinin özellikleri, beraber buldukları ortamlarda kurulan ilişkiyle yakından alakalıdır. Bu durum için ortam gerekli ve bu ortam ilişkinin boyutunu belirlemektedir. Birbirlerine yabancı olan bu iki grup arasındaki ilişki kurulurken çeşitlik oldukça önemlidir.⁹ Kurulan ilişkilerde aşağıda ifade edilen durumların bulunması olumlu olarak kabul edilmektedir;¹⁰

- Turist ve yerel halk arasında hoşgörü bulunursa,
- Turist ve yerel halk karşılıklı cömert davranışlar sergilerse,
- Karşılaşma sırasında coşku ve heyecan yaşanırsa,
- Yerel halkın turistlere iyi davranması ve hizmet anlamında tatminkar bir anlayışa sahip olması olumlu olarak karşılanmaktadır.

Diğer yandan turistik bir ortamda değişik kişilik özelliklerini gösteren yerel halk ve turistler bu kişilik özelliklerini değer, inanç, aile yapısı ve ekonomik durumlardan etkilenecek şekilde sahip olmaktadır.¹¹ Ancak, bu etmenler turist- yerel halk ilişkisinde daha çok azaltıcı bir etkidir. Turist- yerel halk ilişkisinde azaltıcı yönde etki eden durumlar şu şekildedir;¹²

- Kitle turistlerinin tüm ihtiyaçlarının turizm işletmeleriyle karşılanması,
- Turistlerin yerel halkın yardımına ihtiyaç duyması,
- Dil anlaşmazlığından kaynaklı iletişim sorununun yaşanması,
- Turistlerin yerli halktan kendilerini soyutlama istekleri,
- Karşılıklı olumsuz tutumların yaşanması,
- Turistlerin gittikleri bölgelere dinlenme ve eğlenme amaçlı gitmeleri,
- Turistlerin yerel halk ile iletişim kurmaları için zamanın kısıtlı olmasıdır.

Kısıtlı zamanı olan turistlerin yüzeysel ilişkilerinden dolayı anlamlı bir ilişki kurması için fırsat yoktur. Bir mekan da kısa süreliğine gerçekleşen bu ilişkinin sosyal ilişkiye dönüşmesi çok sınırlıdır.¹³ Turist- yerel halk ilişkisi ile ilgili en önemli sorunlar kültür şoku, dil anlaşmazlığı ve birbirlerine karşı olan tutumlarıdır.¹⁴ Kültürel şok olayı, kültürel karşılaşma

⁷ Ceylan, a.g.t., s. 49

⁸ Rızaoğlu, a.g.e., s.275

⁹ Ceylan, a.g.t., s.50

¹⁰ Rızaoğlu, a.g.e., s. 276

¹¹ Ş. Berber, "Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm Ve Etkileri." Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (9) Yıl: 2003, 205-221, s. 213

¹² Rızaoğlu, a.g.e., s. 276

¹³ M. Tuna, A.A. Yanardağ, Turizm Sosyolojisi, TC Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2012, s.66

¹⁴ Ceylan, a.g.t., 51

yaşayan iki tarafı da ilginç kılmakta ve turist- yerel halk karşılaşmaları kültürel şok ile alakalı olmasının yanı sıra nitelik ve kapsam bakımından özellikler taşımaktadır.¹⁵

1.2.1. Geçişkenlik

Turist- yerel halk ilişkisinde önemli ve temel özelliklerin başında geçişkenlik gelmektedir. Turist- yerel halk ilişkisinin geçişkenliği, bir küme türünün ilişkisinin diğer küme ile olan ilişkisinin özelliklerine geçiş sağlaması demektir. Birinci küme ilişkisi ile başlayan turist- yerel halk ilişkisi zamanın kısıtlı olması nedeni ile ikinci, üçüncü hatta kapalı küme ilişkisine kadar geçişkenlik göstermesi konusudur.¹⁶

1.2.2. Geçicilik

Turist- yerel halk ilişkisinde geçicilik kavramı, turistlerin tatillerinin kısa süreli olmasından dolayı aralarındaki ilişkinin genellikle yinelenemeyen bir özellik taşıması anlamına gelmektedir. Bu durumdan dolayı aralarında yaşanan ilişkinin sınırlı olması, tekrarı yaşanmaması ve yüzeysel olmasına sebep olmaktadır.¹⁷

1.2.3. Değişkenlik

Turist- yerel halk ilişkisi bazı durumlarda değişkenlik gösterebilmektedir. Bunlar, turistik ortamdan turistik ortama, turistten turistte, turistten yerli halka ve zamandan başka zamandır. Turist bulunduğu turistik ortamdan başka bir turistik ortama gittiği zaman orada kurduğu ilişkilerle yeni gittiği ortamda kurduğu ilişkilerin farklılığından dolayı değişkenlik gösterebilmektedir. Bugün yaşanan turist- yerel halk ilişkisinin yarın nasıl olacağını kestirmek kolay değildir. Turistlerin bu amaçlarla turistik ortam değiştirdiği de başka bir konu içerisinde yer almaktadır.¹⁸

1.2.4. Bakımsızlık

Turist ve yerel halkın karşılaşmasında ilişkilerden kazanılan deneyimler birbirleriyle eşit değildir. Bir tarafın diğer taraftan beklentileri diğer tarafın bu taraftan beklentisiyle aynı olmayabilmesini ifade etmektedir.¹⁹

1.2.5. Anında Doyum

Turist-yerel halk anında doyum söz konusudur. Yerel halkın turist ile kurduğu ilişki sırasında anında yarar sağlamak doyumuna ulaşmayı hedefler. Farklı yer ve zamanda bir araya gelip temas kuran, sosyal ilişkiler kurarak birbirlerini tanıyan taraflar anında doyumuna ulaşabilmektedirler.²⁰

¹⁵ Rızaoğlu, a.g.e., s. 277

¹⁶ Rızaoğlu, a.g.e., s. 278

¹⁷ G. Özgürel, "Turizm Destinasyonlarında Yerleşik Yabancı-Yerel Halk Etkileşimi Üzerine Bir İnceleme." Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir 2020, s. 98

¹⁸ Rızaoğlu, a.g.e., s. 278

¹⁹ Rızaoğlu, a.g.e., s. 278-279

²⁰ Özgürel, a.g.t., s. 101

1.2.6. Kültürel Uzaklık

Turist-yerel halk ilişkisinin değışkenliği özelliği ile turistlerin ve yerel halkın sahip oldukları kültürel değerler zamanla biçimlenmekte²¹ ve taraflar arası algılanan kültürel farklılıklar ilişkinin yönünü belirlemektedir.²²

1.2.7. Yabancılık

Turist-yerel halk ilişkilerinde bireyler kültürel özelliklerinden dolayı birbirlerine yabancıdır. Değişkenliği yansıtan bu yabancılık olayı ilişkiler arasında hoş bir duygu olmasına rağmen çekingenlik, korkaklık ve temkinli davranışlara yol açmaktadır.²³

1.3. Turist-Yerel Halk İlişisini Etkileyen Faktörler

Doğasından dolayı turist yerel halk ilişki boyutları fazladır ve destinasyon bölgesinin özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Turizmin, sürdürülebilirliği için birçok değişken özelliklerinin bütünleşmesi ve birbirlerine fayda sağlaması gerekir. Bu değişken özelliklerinden bir tanesi turizm destinasyonlarındaki yerel halkın turiste nasıl baktığı konusudur.²⁴ Bu faktörler şu şekilde sıralanabilir²⁵;

- Yerli halkın toplum yapısı,
- Turist-yerel halk ilişkisinde karşılıklı tutum,
- Turist-yerel halk toplumlarının birbirine karşı uygunsuz davranışları,
- Yerli halk ve turistler arasındaki çıkar bulma çabaları,
- Turist-yerel halk iletişimi sırasında yaşanan güçlükler,
- Kitle turizmin verdiği etkiler,
- Turistlerin yerli halktan farklı olarak yaşam biçimleri,
- Yerli halkın kültürel gerçek özelliklerini kaybetmelerinde kaynaklanan etkiler,

Turistlerle doğrudan ilişkili olan yerel halkın eğitime önem verilmesi, turizm destinasyonunun gelişimi açısından önem arz etmekte ve hem turizm bilincinin hem de turist-yerel halk ilişkisinde sağlıklı bir iletişim kurulması açısından önemli bir etki olduğu düşünülmektedir.²⁶

1.4. Turist ve Yerel Halkın Birbirlerine Karşı Tutumları

Yerli halkın turiste ve turistlerin de yerli halka karşı olan tutumları ilişkileri biçimlendirerek davranışlara yön vermektedir. Yerli halk ile turistlerin birbirlerine karşı tutumları olumlu olduğu zaman ilişkiler olumlu olarak değerlendirilmekte, olumsuz olduğu takdirde olumsuz olarak değerlendirilmektedir. Ancak, bazı turizm destinasyonlarında yerli halk ile turistin tutumları aynı olabilmektedir.

²¹ Rızaoğlu, a.g.e., s. 279

²² Özgürel, a.g.t., s. 101

²³ Rızaoğlu, a.g.e., s. 279

²⁴ Ceylan, a.g.t., s. 53

²⁵ Rızaoğlu, a.g.e., s. 288

²⁶ Ceylan, a.g.t., s. 54

1.4.1. Yerel Halkın Turistlere Karşı Tutumları

Yerli halkın turistlere karşı tutumlarını belirleyici faktörleri şu başlıklar altında toplayabilmek mümkündür;²⁷

- Yerli halk ile turist ilişkisinde, ilişki türü,
- Turizm olgusunun yerli halk için önemi,
- Yerli halkın turizmde oluşturduğu trafik,
- Yerli halkın turistlerle oluşan ilişkilerinde yönetim becerileri,

Turistler, gittikleri bölgedeki çektikleri yabancılıktan dolayı yerel halkın dikkatini çekerler. Ev sahibi olan yerel halk turistin düşüncelerinden etkilenmeye başlar. Yerel halk açısından turistler, kültürel kirlenmeye sebep olan tehdit unsurlarıdır. Bu kişiler geleneksel düzenin bozulacağını düşünmesinden dolayı kültürel değerlere sahip çıkılması gerektiğini düşünürler.²⁸ Yerli halkın turistlere karşı tutumları şu şekilde sayılabilir;

1.4.1.1. Alışma

Yerel halkın yaşam kaliteleri üzerinde, kalabalıklaşmanın olması ve trafiğin artması, suçların artması, süregelen hayatta maliyetlerin artması ve turistlerin farklı yaşam biçimlerinin yerel halka yansımalarından dolayı olumsuz zamanlar geçirebilirler²⁹ Ancak, koşullar yerli halk tarafından çekilemeyecek kadar zorlaştığında tepki gösterip bu sonuçlara katlanırlar. Bundan dolayı da turist-yerel halk arasındaki ilişkide yabancılaşmaya kadar yol açabilir.

1.4.1.2. Yüksünme

İnsanın bazı şeyleri kendine fazlalık görüp yük saymasına yüksünme adı verilmektedir. Turistlerin destinasyonlarda kalabalık yaratması, fiyatların artışına neden olması, yerel halkı hor görmeleri gibi durumlarda yerel halk bunları kendine yük haline getirebilmektedir. Bundan dolayı yerel halk yüksünme duygusu içerisine girer ve bu ilişkiyi olumsuz etkileyebilmektedir.³⁰

1.4.1.3. Düşmanlık

İlişkiler en az iki kişi arasında olması, tarafların birbirlerinin farkına varması ve anlam içermesini içerir.³¹ Yerel halk ve turistler arasında yaşanan ilişkide birbirlerinden hoşlanmayan kişilerin sayısı az değildir. Bazı ülkelerin düşmanlıkları çok öncelerden gelmektedir. Irk ayrımından dolayı düşmanlıklar hala sürmektedir. Tüm bu durumlar karşısında yerel halk ile turist arasında düşmanlık oluşabilmektedir.

1.4.1.4. İlgilenme ve Yakınlık

²⁷ Rızaoğlu, a.g.e., s. 289

²⁸ Ceylan, a.g.t., s. 54

²⁹ Ceylan, a.g.t., s. 55

³⁰ Rızaoğlu, a.g.e., s. 290

³¹ Özgürel, a.g.t., s. 95

Yerli halkın turistlere karşı anlatıldığı gibi sürekli olumsuz sonuçları olmayabilir. Yerel halkın turistlere karşı ilgilenme ve yakınlık gösterme biçimindeki tutum ve davranışları, yabancı dil sorununun yaşanmadığı, yerel halkın eğitim düzeylerinin yüksek olduğu ve turistlere karşı konukseverlik geleneği olan toplumlarda görölmektedir.³²

1.4.2. Turistlerin Yerel Halka Karşı Tutumları

Turistler gittikleri destinasyonlardaki yerel halkın kültürünü, davranış biçimlerini, kılık kıyafetlerini, hayata bakış açılarını, kişisel ilişkilerini ve tüketim davranışlarında etkiler bırakabilmektedir.³³ Bu olgular genellikle ölkelerin gelişmişlik düzeylerine bağlı olarak değişmektedir. Ekonomik açıdan düşük standartlarda yaşam süren ölkelerde daha belirgin olarak görölebilmektedir.³⁴ Turistler ve yerel halk arasındaki iletişimin kendiliğinden meydana gelmemiş olması bu ilişkinin tipik bir özelliğidir. Karşılaşma sınırlı olarak gerçekleşir.³⁵ Turistlerin yerel halka karşı tutumlarını şu şekilde sıralayabiliriz;³⁶

1.4.2.1. İlgisizlik

Turistlerin gittikleri destinasyonlarda tatillerini rahat, eğlenceli ve mutlu geçirmelerinde yerel halkın etkisi yok ise turistler yerel halka karşı ilgisiz davranışlar sergilemektedirler.³⁷

1.4.2.2. Kaygı

Turistin, bilmediği ortamlara gitmesi, insanların korku yarattığı, anlaşılmaz ve yeterli bilgisinin olmadığı ortamlarda çekinmesine neden olur. Bundan dolayı bu gibi ortamlar turiste kaygı yaratmaktadır.³⁸

1.4.2.3. Acıma ve Şaşkınlık

Turistik destinasyonların ve bu destinasyonlarda yaşayan insanların zor şartlarda yaşamını sürdürmeleri, turistlerde acıma duygusunu getirmekte ve daha duyarlı bir ortam yaratabilmektedir.³⁹

1.4.2.4. Ataerkillik

Turistlerin kendi kültürlerini gittikleri destinasyonlardaki kişilerin kültürlerinden daha üst seviyede görmeleri bu tutuma yol açabilmekte ve aynı zamanda kişiler kendi ölkelerinin elçileri olarak tatillerini sürdürmeleri izlenim açısından bir tutum gerçekleştirebilmektedir.⁴⁰

³² Rızaoğlu, a.g.e., s. 290

³³ A. Tayfun, "Turist Yerli Halk Etkileşimi Üzerine Bir Araştırma.", Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) Yıl:2002, 1-12.

³⁴ Ünlüönen, K , Tayfun, A . (2003). "Turistlerin Yerli Halkın Tüketim Davranışlarına Etkileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma", Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (10) Yıl: 2003, Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/pub/musbed/issue/23504/250423>, s.2.

³⁵ Ceylan, a.g.t., s. 56

³⁶ Rızaoğlu, a.g.e., s.291

³⁷ Ceylan, a.g.t., s. 56

³⁸ Rızaoğlu, a.g.e., s.291

³⁹ Ceylan, a.g.t., s. 56

⁴⁰ Rızaoğlu, a.g.e., s.292

1.4.2.5. Kültürel Görelilik Tutumu

Bazı kültürel seviyesi yüksek turistler, her kültürün kendine özgü değerlerinin olduğuna inanarak açık düşünceli olduklarını vurgularlar ve yerel halkı bu düzeyde tanımak isteyerek kültürel görelilik tutumunu geliştirmektedirler.⁴¹

1.4.2.6. Üstünlük

Bazı turistler kendi duygularını ve düşüncelerini yerel halktan üstün tutma gibi bir tutuma sahiptirler. Yerel halkın yabancılıkları turistleri daha fazla üstünlük duygusuna götürdüğü düşünülmektedir. Yerel halkın kendilerine gösterdikleri güzel davranışları kötüye kullanmak olarak nitelendirilmektedir.⁴²

1.4.2.7. Önyargı

Turistlerin, yerel halkı belirli bazı özelliklerine göre algılayarak olumsuz düşünceler geliştirmesi turist-yerel halk arasında çatışmaların çıkmasına sebep olmaktadır.⁴³

SONUÇ ve ÖNERİLER

Turizmin bir bölgede gelişmesinde yerel halkın turizme yaklaşımı oldukça etkilidir. Yerel halkın turizme olumlu karşılamadığı, turizm hareketlerini desteklemediği bir destinasyonda turizmin yeterli düzeyde gelişmesi mümkün gözükmemektedir (Özaltın Türker ve Türker, 2014, s.82). Zira turizm gelişiminin sonuçları arasında yerel halk kendi yaşam tarzına doğrudan veya dolaylı dahi olumsuz bir etki olduğunu düşündüğünde kendisine yeni bir sosyal çevre oluşturmak istemekte ve bu düşüncelerle turizm hareketlerine tepki gösterebilmektedir (Kozak, Kozak ve Kozak, 2015, s. 133). Turizmin ekonomik katkıları sonucunda ilk zamanlarda gelişim olumlu algılanmakta ileride yaşanabilecek fiziki değişimler ise bu durumun aşama aşama ortadan kalkmasına neden olabilecektir (Akova, 2006). Bu noktada turizmin dünya barışını daimi olarak desteklediği ve halkların birbirine yaklaşmasını sağlayan önemli bir aktör olduğu unutulmamalıdır. Halklar arasında ki kültür köprülerinin atılmasına katkı sunacak çalışmalara destek verilmelidir. Özellikle geçmişten gelen husumetlerin turizm aracılığıyla sonuçlandırılması ve daha iyi bir dünya için turizm misyonunun yaşatılması oldukça önemli kabul edilmektedir.

Bu çalışmada ikincil kaynaklardan döküman analizi yöntemiyle elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Gelecek çalışmalarda görgül araştırmaların yerli ve yabancı turistler üzerinde uygulanarak sonuçlarının değerlendirilmesi önerilmektedir.

⁴¹ Ceylan, a.g.t., s. 57

⁴² Rızaoğlu, a.g.e., s.292

⁴³ Ceylan, a.g.t., s. 57

KAYNAKÇA

Akova, O. (2006). Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, Akademik İncelemeler Dergisi, 2(1), 1-34.

Kozak, N., Kozak, M. A., & Kozak, M. (2015). Genel Turizm İlkeler Kavramlar, Detay Yayıncılık, Yenilenmiş 17. Baskı, Ankara.

Alaeddinoğlu, F. (2007). Van halkının turisti ve turizmi algılama şekli. Coğrafi Bilimler Dergisi/Turkish Journal of Geographical Sciences, 5(1), 1-16.

Berber, Ş. (2003). Sosyal değişme katalizörü olarak turizm ve etkileri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (9), 205-221.

Ceylan, S. (2015). Turizm sektörüne hizmet veren yöre halkının iletişim becerileri ve turistler tarafından algılanması: Pamukkale destinasyonunda karşılaştırmalı bir araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Çetin, T. (2009). Beypazarı'nda turist-yerli halk etkileşimi ve turizmin sosyal, kültürel ve ekonomik etkileri. Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 9(1), 15-32.

Demirbulat, Ö. G. (2012). Turizmin sosyal ve kültürel etkilerinin turist rehberleri tarafından algılanması üzerine bir araştırma: Trabzon ili örneği. Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, (1), 53-75.

Dönmez, B. & Çakıcı, A. C. (2013). Turist-turist etkileşimi: yerli turistlerin İngiliz turistlere bakış açıları üzerine keşifsel bir araştırma. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 37-61.

Tuna, M., & Yanardağ, A. A. (2012). Turizm Sosyolojisi. TC Anadolu Üniversitesi. Eskişehir.

Lepp, A. (2007). Residents' attitudes towards tourism in Bigodi village, Uganda. Tourism management, 28(3), 876-885.

Özgürel, G. (2020). Turizm destinasyonlarında yerleşik yabancı-yerel halk etkileşimi üzerine bir inceleme. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Rızaoğlu, B. (2012). Turizm Davranışı, Ankara: Detay Yayıncılık.

Tayfun, A. (2002). Turist yerli halk etkileşimi üzerine bir araştırma. Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, (1), 1-12.

Tayfun, A. & Kılıçlar, A. (2004). Turizmin sosyal etkileri ve yerli halkın turiste bakışı. Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, (1), 1-17.

Ünlüönen, K , Tayfun, A . (2003). Turistlerin Yerli Halkın Tüketim Davranışlarına Etkileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma . Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , (10) , 0-0 Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/pub/musbed/issue/23504/250423>

Özaltın Türker, G., Türker, A. (2014). Yerel halkın turizm etkilerini algılama düzeyi turizm desteğini nasıl etkiler: Dalyan destinasyonu örneği, *Electronic Journal of Vocational Colleges* May/Mayıs, 81-98.